Е. Кондратенко, аспирантка
КНУ имени Тараса Шевченко, Киев

ОБРАЗ ИТАЛИИ В ПУТЕВЫХ ОЧЕРКАХ А. Г. МАТОША И Я. ПОЛИЧА КАМОВА

Статья посвящена анализу образа Италии в путевой прозе А.Г. Матоша и Я. Полича Камова. Образ анализируется в соответствии с его составляющими: столица и другие города, жители, их обычаи, достопримечательности. Особое внимание уделяется роли путешествия в Италию в контексте биографии указанных писателей. Отмечается неоднозначность и модификации образа страны, вызванные культурными, историческими и общественными изменениями в начале XX века.

Ключевые слова: *путевой очерк, образ, Италия, хорватская проза XX века.*

K. Kondratenko, postgraduate student
Taras Shevchenko National University of Kyiv, Kyiv

THE IMAGE OF ITALY IN A.G. MATOS'ES AND J. POLIC KAMOV'S ITINERARY

This article is devoted to the analysis of the image of Italy in A.G. Matos'es and J. Polic Kamov's itinerary. The image is analyzed according to its components: the capital and other cities, the people, their customs, sights. Particular attention is paid to the role of travelling to Italy in the context of the biography of these writers. The ambiguity and modifying of the image of the country caused by the cultural, historical and social changes of the early twentieth century is considered.

Key words: *itinerary, image, Italy, Croatian prose of the twentieth century.*

УДК 811.111'42:821-4/7
К. Лотоцька, канд. філол. наук, доцент
Львівський нац. ун-т імені Івана Франка, Львів

МАКС БІРБОМ І ГЕРБЕРТ ВЕЛЛС: ТВОРЧІСТЬ У ДЗЕРКАЛІ ПАРОДІЇ

У статті розглядається пародія М. Бірбома на Г. Веллса, досліджуються мовностилістичний, ідейно-тематичний та історико-культурний аспекти аналізу та функціонування пародійного тексту.

Ключові слова: *літературна пародія, імітація, критика, гумор, сатира.*

Пародія як вид художнього твору зародилася ще у часи античності. Вона характерна як для літератури, так і для мистецтва у цілому. За своєю прагматикою, сатирична, гостра пародія протиставляється гумористичній, яка не дискредитує, а лише комічно стилізує окремі риси твору або художнього напряму, що є її об'єктом.

© К. Лотоцька, 2013

Основний засіб пародії – наслідування, імітація. Автор пародії може імітувати різні риси того явища, яке він обирає об'єктом пародіювання. Це може бути стиль, манера викладу, жанр, а також тематика та/або ідейна складова твору, що пародіюється. Оскільки пародія відноситься до так званих «вторинних» текстів, вона є твором, який не можливо до кінця зрозуміти та оцінити без звертання до його «другого плану», до тексту-прототипу [1]. Але головним у пародії є, окрім наслідування, одночасне перебільшення, шаржування властивих об'єкту особливостей, перетворення його у карикатуру, завдяки чому й досягається головна мета пародіювання – висміювання.

Англійська літературна традиція багата на пародії. О.С. Пушкін називав Англію «батьківщиною карикатури та пародії», де мистецтво імітувати стиль відомих письменників «доведено до досконалості» [цит. за 2]. Макс Бірбом (Sir Henry Maximilian «Max» Beerbohm (1872 – 1956)) серед англійських письменників – пародистів посідає особливе місце. Він був і залишається не до кінця розгаданою, унікальною постаттю завдяки своєму універсальному таланту, який беззаперечно визнавали всі його сучасники – видатні письменники та літературні критики. Лоренс Дансон присвячує йому свою книгу «Max Beerbohm and the Act of Writing» (1989), де він показує, як незвичайні есе Бірбома перетворюються, у той час, поки ми їх читаємо, на художню літературу (fiction), його художні тексти перетворюються на пародію, його пародія на критику, його критика на карикатуру, а його карикатура знову на есе, залишаючись при цьому його власною літературною карикатурою, «незрівнянним Максом», як його колись назвав Дж. Б. Шоу [3]. Макс Бірбом був не тільки есеїстом, але й чудовим письменником-гумористом та блискучим художніком-карикатуристом, відомим денді та дотепником, чиї пародії та малюнки унікальним образом вловлювали та схоплювали, зазвичай без злого наміру, все, що було претензійним, манірним, неприродним та абсурдним у його знаменитих та модних сучасників [4]. Але під маскою пародиста та карикатуриста ховався також й літературний критик, соціальний аналітик та своєрідний філософ-естет. У своїх знаменитих пародіях Макс Бірбом виступає у всіх цих іпостасях, хоча й часто приховано, що пояснюється його проникливим баченням людської сутності та іронічно-філософським ставленням до життя. Тому з огляду на типологію літературної пародії, його есе можна тлумачити як такі, що майстерно поєднують різні жанри та відзначаються різнофокусною прагматикою, оскільки об'єктом пародії тут є відразу декілька різнопланових рис того, кого він пародіює. Отже, пародії-есе Бірбома цілком справедливо можна вважати такими, що виходять за межі суто філологічної площини у соціально-історичний вертикальний контекст. Це відбувається тоді, коли, за словами Г. Лушнікової, автор пародії експліцитно або імпліцитно висловлює свою думку (у формі веселої критики) щодо думок про якийсь фрагмент дійсності того, кого він пародіює, і отже сам , через пародію, може впливати на культурно-світоглядні погляди своїх сучасників [5].

Розглянемо для прикладу одну з таких пародій Макса Бірбома на Г.Дж. Уеллса (або Веллса у сучасній орфографії), яка увійшла до збірки есе «Різдвяна гірлянда» ("A Christmas Garland", 1912) [6]. З одного боку, це есе може здаватися віртуозно виконаним невинним літературним жартом, але, з іншого боку, абсурдність ситуації, що тут описується співвідноситься з абсурдністю деяких утопічних ідей Г. Веллса щодо викорінення соціальних хвороб та моральних вад людського суспільства, з його невгамовним бажан-

ням популяризувати свої соціальні, політичні, освітньо-виховні і т.п. теорії, і при тому з розмахом вселенського масштабу. Сам Веллс у Передмові до збірки «Seven Famous Novels» писав, що він для себе ніколи не відокремлював проблеми життя суспільства в цілому від індивідуального життя [7: 431]. І так само, як він, за його же власними словами, намагався "in every unobtrusive way to *domesticate* the impossible hypothesis" [там же: 430] у своїх фантастичних романах, так й у публіцистично-соціологічних книгах та утопічних романах-трактатах він виступав у ролі «пророка», що пропонував глобальний порятунок світу шляхом його цілеспрямованої перебудови силами технократичної еліти. Переконання Веллса у тому, що література та зокрема романний жанр мають бути засобом дії, інструментом впливу на світогляд людей, критикував його друг та художній опонент Генрі Джеймс. У розмові з Веллсом Джеймс так визначив фундаментальну різницю між ними: «Ви байдужі до людства, але вважаєте, що його треба виправляти. Я люблю людство, але не вірю, що воно цього потребує» [цит. за 7: 28]. Все це прозорливо помічає й Макс Бірбом, який майстерно передає та витончено висвітлює у своїй пародії Веллсовський проповідницький пафос та його відчутне наслідування Свіфтовській сатиричній літературній традиції (див. частину про реформу календаря а ля проекти Свіфтовських лапутян – "*the re-casting of the calendar on a decimal basis"*[8]). Вже сама назва пародії – "*Perkins and Mankind"* – іронічно зіставляє банальне прізвище Перкінс та ціле Людство. Ця назва одночасно пародіює захоплення Веллса глобальними соціально-політичними проектами, прозоро натякає на роман-трактат письменника *"Mankind in the Making"* (1903) з його грандіозними утопічними планами реформування соціального устрою та іронізує над роллю особистості у історії розвитку суспільства. Як зазначає Т. Гіббонс [9] в пародії Бірбома головний персонаж Перкінс спочатку песимістично налаштований щодо своїх глобальних реформ, але тільки до того, поки у його руки не потрапляє книга «Г.Дж. В*ллса» "Sitting Up For The Dawn": *"It was one of that sociological series by which H.G. W*lls had first touched his soul to finer issues when he was at the 'Varsity. He opened it with tremulous fingers. Could it re-exert its old sway over him now?"* [8].

Як вже зазначалося, пародія як тип твору зазвичай має одну основну мішень – центральний фокус висміювання/ комічної імітації (стиль, жанр або тематика). У пародії «Перкінс і людство» ідейно-тематична складова є лише одним з багатьох компонентів пародіювання. Це пояснюється, з одного боку, власне неординарністю особистості та широким діапазоном творчості Веллса – новеліста, фантаста, ученого, реформатора, соціолога, історика, педагога, журналіста тощо, а з іншого боку, це свідчить про унікальність таланту та професіональну універсальність Бірбома-пародиста.

Проаналізуємо далі деякі основні лінгвостилістичні та структурно-тематичні особливості пародії, текст якої вміло імітує, гіперболізує та яскраво передає майже всі помітні індивідуальні риси авторської манери Г. Дж. Веллса--письменника. Бірбом не забуває жодної деталі – у тексті пародії чітко проглядає стиль Веллса – "reach-me-down prose" [9] Розглянемо приклади.

Як відомо, Г. Веллс мав науковий ступінь у галузі природничих наук – він вивчав фізіологію, анатомію та біологію. Це природно відображалося у його творчості. І не тільки у виборі тем та жанрів для романів, але й у мові та манері, особливостях опису та зображення людей та явищ дійсності. Вживання спеціальної лексики, якою насичені його твори,

пародіюється Бірбомом м'яко, з гумором, через використання медичного лексикону та, здається, псевдо термінології, коли члени родини у тексті есе описуються за допомогою характерної фізичної деталі: "*There must have been upwards of fifty people sitting down to every meal. Many of these were members of the family. Perkins was able to recognise them by their* ***unconvoluted ears–the well-known Grifford ear, transmitted from one generation to another***" [8]. Пристрасть Веллса до логічності викладу та науковості та/або наукоподібності (у тому числі з метою досягнення ефекту достовірності) імітується та гіперболізується Бірбомом через вживання графічних засобів, характерних для стилю письменника, а саме знака **§**, який Веллс використовує, наприклад, у романі «Машина часу». У пародії «Перкінс і людство» Chapter XX, з якої і складається есе і яка, нібито, взята з твору Г.Дж. В*ллса, поділена на параграфи/пункти – §1, § 2, § 3, § 4 та § 5). Серед структурно-графічних особливостей авторського стилю відзначимо також використання емотивно-експресивної капіталізації та курсиву (наприклад, *"But had even he ever really* ***believed*** *in the idea of a Provisional Government of England by the Female Foundlings?", або "If he couldn't Use these people, at least they weren't going to Use* ***him****!"*[8]) та таку прикмету наукоподібності В*ллсовського тексту у тексті пародії-есе, як вживання приміток та виносок, явно карикатурного характеру:

*Footnote 3: "A Midwife For The Millennium." H.G. W*lls.*

*Footnote 4: "How To Be Happy Though Yet Unborn." H.G. W*lls.*

Footnote 5: "Words About Words." By Ezra K. Higgins, Professor of Etymology, Abraham Z. Stubbins University, Padua, Pa., U.S.A. (2 vols.).

Footnote 6: "Id est"–"That is." [8]

Своєрідність синтаксису текстів Г. Веллса теж майстерно пародіюється М. Бірбомом, який вловлює та передає , наприклад, такі помітні особливості манери викладу письменника, як:

– Вживання парантези, різних вставних та додаткових – описових та уточнюючих – конструкцій, що ізольовані за допомогою тире: "*And Perkins had felt in a slipshod sort of way–****for at this period he was incapable of ordered thought****–he might as well be at Heighton as anywhere...." або "You figure the wide streets filled all day long with little solemn processions–****solemn and yet not in the least unhappy****...."*[8]

– Численні відокремлення (detachment*): 1) "Perkins looked behind them, at the solemn young footmen passing and repassing****, noiselessly, in blue and white liveries****." 2) "Inside that was a set of diamond and sapphire sleeve-links–****large ones****." 3) "You've got to persuade yourself somehow that, Foundlings or no Foundlings, this regeneration of mankind business may still be set going–****and by you****." 4) "He must get right away out of here–****to-night****. He must have his car brought round from the garage–****now–to a side door****...."*[8]

– Паралельні конструкції (безсполучникові та, рідше, сполучникові) та перелічення: *"Evesham was there, clutching at the lapels of his coat; and the Prescotts–he with his massive mask of a face, and she with her quick, hawk-like ways, talking about two things at a time; old Tommy Strickland, with his monocle and his dropped g's, telling you what he had once said to Mr. Disraeli; Boubou Seaforth and his American wife; John Pirram, ardent and elegant, spouting old French lyrics; and a score of others."*[8]

Типовим композиційним елементом стилю Веллса є злиття авторського та персонажного мовлення. Бірбом вміло передає і цей аспект індивідуальної манери письменни-

ка. Як того вимагає жанр пародії, пристрасть Веллса до вживання питальних речень та ідіоматичної лексики у такого роду контекстах дещо перебільшується Бірбомом, який ще й не забуває іронізувати над ідейною складовою, а саме «розумовими шуканнями» та морально-етичними тортурами Перкінса, головного персонажа: 1).*"To Perkins the whole thing had seemed so simple, so imminent–a thing that needed only a little general goodwill to bring it about. And now.... Suppose his Bill had passed its Second Reading, suppose it had become Law, would this poor old England be by way of functioning decently–after all? Foundlings were sometimes naughty...."; 2). "He flung himself into a chair in his bedroom and puffed a blast of air from his lungs.... Yes, it had been a narrow escape. He knew that if he had put those beastly blue and white things on he would have been a lost soul...."; 3). "It was enough. The old broom hadn't lost its snap. It had swept clean the chambers of Perkins' soul–swished away the whole accumulation of nasty little cobwebs and malignant germs. Gone were the mean doubts that had formed in him, the lethargy, the cheap cynicism. Perkins was himself again. He saw now how very stupid it was of him to have despaired just because his own particular panacea wasn't given a chance."* [8] Останній приклад може також слугувати ще однією (окрім наведеної вище) яскравою ілюстрацією того, як М. Бірбом майже непомітно насичує пародію «медично-термінологічною аурою», що притаманна образній структурі Веллсовського тексту.

Реалістичний портрет, а також вживання фізичної деталі та емотивно-оцінної лексики у описових контекстах є наступним помітним маркером ідіостилю Г. Веллса, що дотепно пародіює Макс Бірбом. Схильність Веллса до емоційно-забарвлених епітетів, підсилювальної лексики (в тому числі з негативними афіксами) та яскравої деталі простежуємо у наступних прикладах, повних гумору та іронії: "*in the **hyperbolical** style of her class; with his **monocle** and his **dropped g's**; John Pirram, **ardent and elegant, spouting old French lyrics**; He had shown an **exquisitely open** mind about the whole thing. He had at once grasped the underlying principles, thrown out some **amazingly luminous** suggestions; during dinner his eyes wandered **furtively up and down the endless ornate table**; The **shining red faces of the men, the shining white necks and arms of the women, the fearless eyes, the general free-and-easiness and spaciousness, the look of late hours counteracted by fresh air and exercise and the best things to eat and drink;** The Duchess stood, a **bright, feral** figure, distributing these packages to the guests"*[8].

Дослідники [див. наприклад, 10] відзначали художнє порівняння як одну з домінантних рис тропеїки Веллсовского тексту. І ця риса також не залишається поза увагою Бірбома-пародиста: "*Evesham was there, clutching at the lapels of his coat; and the Prescotts–he with **his massive mask of a face, and she with her quick, hawk-like ways**, talking about two things at a time"* [8]. У тексті «Перкінс і людство» можна виділити образні контексти, що невимушено імітують як його загальну публіцистичну риторику, так і схильність Веллса до наукового тлумачення, бачення та опису навколишнього світу, наприклад: *"My views on the worthlessness of classical education are perhaps pretty well known to you, but I don't underrate the great service that **my friend Professor Ezra K. Higgins has rendered by his discovery that the word recreation originally signified a re-creating–i.e.,a time for the nerve-tissues to renew themselves in**. The problem before us is how to secure for the human units in the Dawn–**these giants of whom we are but the foetuses**–the holidays necessary for their full capacity for usefulness to the State, without at the same time disorganising the whole community–and them"*[8].

Іронія, що імпліцитно, та гумор, що експліцитно, передає ставлення М. Бірбома до реформаторської діяльності Г. Веллса пронизує увесь текст пародії. Карикатурне, абсурдно-перебільшене висвітлення ідей та планів головного персонажа щодо майбутнього людства в цілому та перебудови соціально-політичного устрою Англії зокрема (*"…the idea of a Provisional Government of England by the Female Foundlings"* [8]) знаходить свою кульмінацію у наступних рядках, які, по суті, розкривають цинічні ставлення та погляди Перкінса-реформатора на засоби досягнення цієї мети, які він легко може замінити на безліч інших, подібних, таких само безглуздих (або навіть божевільних): *"He saw now how very stupid it was of him to have despaired just because his own particular panacea wasn't given a chance. That Provisional Government plan of his had been good, but it was only one of* ***an infinite number of possible paths to the Dawn. He would try others–scores of others****…"*[8].

Легкий гумор ("*The Duchess had sent him a three-page wire in the hyperbolical style of her class,* ***conveying a vague impression that she and the Duke had arranged to commit suicide together if Perkins didn't "chuck" any previous engagement he had made***" [8]) поступово починає переплітатися з іронією (вербальною, структурною та інтонаційною) та сарказмом: "*He no longer wondered* ***what they were "up to," for he knew they were up to nothing whatever.*** *He reflected /…/* ***how odd it was he had ever thought of Using them. He might as well have hoped to Use the Dresden shepherds and shepherdesses that grinned out in the last stages of refinement at him from the glazed cabinets in the drawing-rooms.... Or the Labour Members themselves****…"* [8]. Іронія та сарказм Бірбома – пародиста особливо відчутні саме в тих рядках тексту, які імітують трактат Г. В*ллса, що так вразив юного Перкінса: 1) "*You figure the smokeless blue sky above London dotted all over with airships in which* ***the holiday-making tenth are re-creating themselves for the labour of next week–looking down a little wistfully, perhaps, at the workshops from which they are temporarily banished****. 2) So* ***attractive a thing will labour be in the Dawn*** *that a man /…/* ***will prefer to work for no wage rather than not at all****. So that perhaps there will have to be* ***a law making Cessation Day compulsory, and the Overseers will be empowered to punish infringement of this law by forbidding the culprit to work for ten days after the first offence, twenty after the second, and so on. 3) Heaven–I mean the Future–forbid*** *that I should be hide-bound by dry-as-dust logic, in dealing with problems of flesh and blood... 4) You figure the old man walking with a firm step in the midst of his progeny,* ***looking around him with a clear eye at this dear world which is about to lose him.*** *He will not be thinking of himself.* ***He will not be wishing the way to the lethal chamber was longer. He will be filled with joy at the thought that he is about to die for the good of the race–to 'make way' for the beautiful young breed of men and women who, in simple, artistic, antiseptic garments, are disporting themselves so gladly on this day of days.*** *They pause to salute him as he passes. And presently he sees, radiant in the sunlight, the* ***pleasant white-tiled dome of the lethal chamber****. You figure him at the gate,* ***shaking hands all round, and speaking perhaps a few well-chosen words about the Future****...*" [8].

Іронічною кульмінацією із прихованим, так би мовити витончено-елегантним сарказмом – у стилі «незрівнянного Макса» – можна вважати і завершальну фразу пародії: "*Then he pressed the electric button by his bedside, almost feeling that this was* ***a signal for the Dawn to rise without more ado****…*"[8]. Думка, яку імклікує тут Бірбом, дивовижним образом, у карикатурно-пародійній манері – завуальовано та комічно – перегукується з відверто несхвальною оцінкою Г. Джеймса, яка наводилася раніше. Всі ці міркування, що базуються на аналізі різних складових тексту, можливо, підтверджують твердження

британських критиків, які вважають, що Макс Бірбом у своїх пародіях та карикатурах продовжував традиції римського поета Ювенала, класика «суворої сатири».

Отже, Бірбом-пародист у цьому есе (як і у багатьох інших) постає як віртуоз імітації стилю Г. Веллса–письменника та як проникливий критик утопічних ідей Веллса-соціолога, прозорливо передбачаючи та випереджаючи власні роздуми та невеселі думки Веллса, який у передвоєнні роки з відвертим болем, тривогою та гіркою іронію так напише у передмові до збірки своїх найзнаменитіших романів: "The world in the presence of cataclysmal realities has no need for fresh cataclysmal fantasies. That game is over. Who wants the invented humours of Mr. Parham in Whitehall, when day by day we can watch Mr. Hitler in Germany? What human invention can pit itself against the fantastic fun of the Fates? I am wrong at grumbling at reviewers. Reality had taken a leaf from my book and set itself to supersede me" [7: 433]. Ці слова Г. Веллса звучать так, ніби вони перегукуються із риторичним питанням *"What was the matter with the whole human race?"* з цієї блискучої пародії його друга, неперевершеного та «незрівнянного» Макса.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. *Вербицкая М. В.* Теория вторичных текстов: на материале английского язика : автореф. дис. на соискание учен. степени док. филол. наук : спец. 10.02.04 «Германские языки» / Вербицкая Мария Валерьевна ; Москов. гос ун-т им. М. В. Ломоносова. – М., 2000. – 46 с.

2. *Ерасова Е.* Маски Макса [Електронний ресурс] / Е. Ерасова // Иностранная література. – 2002. – № 11: – Режим доступу до журн. : http://magazines.russ.ru/inostran/2002/11/bir.html

3. *Danson, L.* Max Beerbohm and The Act of Writing / Lawrence Danson. – [3rd edition] – Oxford : Oxford University Press, USA, 1989. – 280 p. – ISBN: 0198128630.

4. *Sir Max Beerbohm* (стаття) [Електронний ресурс] – Режим доступу : http://www.britannica.com/EBchecked/topic/58424/Sir-Max-Beerbohm.

5. *Лушникова Г. И.* Лингвостилистический особенности жанрових типов англоязычной литературной пародии [Електронний ресурс] / Г. И. Лушникова – Режим доступу : sun.tsu.ru/mminfo/000063105/345/image/345-015.pdf.

6. *Beerbohm M. A* Christmas Garland [Електронний ресурс] / Max Beerbohm. – Режим доступу : http://www.gutenberg.org/ebooks/14667.

7. *Уэллс Г.* Избранное : сборник : на англ. яз / Герберт Уэллс ; [сост. Б. А. Гиленсон]. – М.: Прогресс, 1981. – 502 с.

8. *Beerbohm M.* Perkins and Mankind [Електронний ресурс] / Max Beerbohm // A Christmas Garland. – Режим доступу : http://www.gutenberg.org/files/14667/14667-h/14667-h.htm#perkins.

9. *Gibbons T.* Max Beerbohm and the Shape of Things to Come [Електронний ресурс] / Tom Gibbons. – Режим доступу : http://dl.lib.brown.edu/.

10. *Кузнецова Л. А.* Язык и стиль научно-фантастических романов Г.Д. Уэллса : автореф. дис. на соискание учен. степени канд. филол. наук : спец. 10.02.04 «Германские языки» / Лилия Андреевна Кузнецова ; Львов. гос. Ун-т им. Ивана Франка. – Львов, 1967. – 20 с.

Стаття надійшла до редакції 03.07.13

***К. Лотоцкая*,** канд. филол. наук, доцент
Львовский нац. ун-т имени Ивана Франко, Львов

МАКС БИРБОМ И ГЕРБЕРТ УЭЛЛС: ТВОРЧЕСТВО В ЗЕРКАЛЕ ПАРОДИИ

В статье рассматривается пародия М. Бирбома на Г.Уэллса, исследуются лингвостилистический, идейно-тематический и историко-культурный аспекты анализа и функционирования пародийного текста.

Ключевые слова: *литературная пародия, иммитация, критика, юмор, сатира.*

K. Lototska, PhD, associate professor
Ivan Franko national university of Lviv

MAX BEERBOHM AND HERBERT WELLS: IN THE MIRROR OF A PARODY

The article deals with the linguostylistic, thematic and cultural aspects of the analysis and functioning of Max Beerbohm's parody of H.G. Wells.

Key words: *literary parody, imitation, criticism, humor, satire.*

УДК 821.10.03

***Т. Михайлова*,** аспірантка
Інститут літератури ім. Т.Г. Шевченка, Київ

ПРОЗА АНДРІЯ ПЛАТОНОВА ТА ВАСИЛЯ СТУСА: ДО ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ КЛЮЧОВИХ ОБРАЗІВ *(НА МАТЕРІАЛІ ПОВІСТІ А. ПЛАТОНОВА «КОТЛОВАН»*]\ *ТА СЦЕНАРІЮ В. СТУСА «ОЖИДАНИЕ»)*

Стаття присвячена вивченню семантики образів прози А. Платонова й В. Стуса. Здійснено порівняльний аналіз ключових образів землі, дерева, котловану, виявлено перегуки між творами.

Ключові слова: *образ землі, дерева, образ котловану.*

Василь Стус захоплювався російською літературою. Неодноразово в листах до рідних та друзів, у літературно-критичних статтях згадуються імена російських письменників. У листі від березня 1979 року до Христини Бремер (громадянської діячки з Німеччини, яка листувалася з ув'язненими українськими правозахисниками) [6 (1: 188)] В. Стус називає імена своїх улюблених авторів: *«... мої російські улюбленці – Пушкін,*

© Т. Михайлова, 2013